

LIST IZLAZI TJEDNO. GODIŠNJA PRETPLATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.— OGLASI PO NAROCITOJ TARIFI.

GODINA VII. Broj 47. Sibenik, 22 studenoga 1936.

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU — ADRESA UREDNISTVA I UPRAVE: SIBENIK pp. 17.

Preobučeni neprijatelj

Teško je shvatiti sve pojave u svijetu. Osobito je to teško za one koji se zaustavljaju samo na površini, a dublje ne mogu ili neće da prođu.

Naša društvena zgrada je uzdrmana i raspuknuta. Potrebno bi je bilo temeljito popraviti. I zbilja: iskrsavaju mnogi pokreti koji, kao kakvi genijalni arhitekti, stvaraju osnove i nacрте za popravak te naše društvene zgrade ili, da se jasnije izrazimo, naših socijalnih odnošaja. — Svi ti pokreti narodu nisu poznati, ali o jednomu je do pro glas i do onih sela u kojima još nije podignuta ni crkva, ni škola. Taj pokret je komunizam.

I čudna stvar: komunizam, koji se smatra pokretom socijalne obnove, naučava takva načela koja ruše i ono malo uređenja što ga još danas uživamo. Naročito se pokazuje njegovo rušilačko lice napolju čudoreda.

Čudoredni zakoni su oduvijek bili temelji društva. Na njima se temelji ljubav i pravda. — Pa kako onda razumjeti nastojanje komunista da u našim dušama unište svaki pojam o čudorednom životu?

Eto, to je pojava koju mnogi ne shvaćaju, premda ju nije tako teško shvatiti. Jasna je za svakoga koji pozna namjere komunizma!

— Crkva karmelćana u Parizu čula je početkom prošlog mjeseca govor rektora tamošnje katoličke univerze, kardinala Baudrillarda. U svom govoru kardinal se sjetio strahota francuske revolucije, osobito onih dana kada su, godine 1792, strahovali u Parizu tri zvižeri u čovječjoj spodobi: Danton, Marat i Robespierre. Pa je tražio odgovor na pitanje: Kako se može narod, koji je uzgojen u kršćanstvu, dovesti do onakvih zvižerstava kakva je počinjao u danima francuske revolucije?

Tražio je odgovor i našao ga u ovoj misli:

— Za onakva zlodjela potrebna je daljnja priprema. A vrši se tako »da seradi oko slabljenja i rušenja čudorednih i duhovnih vrednota, u prvom redu vjerskog vjerovanja. Takosu radili filozofi osamnaestoga vijeka: širili su

Roditeljima, učiteljima i profesorima

O školskim udžbenicima

U ljubljanskom dnevniku „Slovenec“, od 13 studenoga 1936, izašao je značajni uvodnik o školskim knjigama pod naslovom „Udžbenik o udžbenicima“. Zeleći da što veći broj katolika dozna za misli koje su iznesene u tom uvodniku, donasmo ga u važnijim izdacima.

„Od škole bez Boga i od učitelja bez vjere, oslobodi nas, Gospodine“ — govore stari ljudi. Znaju da iz toga ne može doći ništa dobro, pa neka se, neznam kako, hvalila tako zvana „neutralna“, „vjersko indiferentna“ škola i „prosvjetljeni“ učitelj u njoj. Da ta rečenica nije tako prazna, dokazuje iskustvo. Ta posvuda se tuže, kako je omladina razuzdana, kako nema nikakve prave jasnoće niti u najvažnijim pitanjima, a pedagoški stručnjaci se, uza sva znanstvena načela, uzalud trude kako bi to popravili.

Ali pravoga uzroka ne mare vidjeti, i zato ga ne mogu ni otkloniti... A škola iza svih takvih komisija i prosvjetnih odbora šalje, godinu za godinom, nove ljude u svijet, koji imaju još nejasnije pojmove o postanku čovjeka i njegovoj svrsi, o Bogu i životu, nego što ih je imalo predašnje pokoljenje. I oni koje tare briga, kako će se to raspadanje društva, koje je već davno izgubilo ravnotežu, završiti, pitaju se u nekom tupom čuđenju: Kako je ipak od ovoga moglo doći, ta izobrazba tako napreduje... Ti ni ne pomišljaju, da današnje pokoljenje ide skoro osam godina kroz školu, u kojoj naravno i vjerski pouk samo gostuje po milosti države, kao predmet koji smo, jedinoga, pustili iz „tamnoga“ srednjeg vijeka, jer smo trpeljivi.

U srednjoj školi se mladež opet izgaja čitavih osam godina. I tu se poučava vjeronauk koji, radi dragoga mira s katoličkim državljanima, još spada među naučne predmete... Medutim je za vrijeme svih drugih satova često poskrbljeno, kako dak ne bi

mislio da je vjeronauk ozbiljna stvar koja bi mu morala biti temelj čitavog života... jer sve druge znanosti o istim predmetima, o Bogu, o duši, o posmrtnosti, o povijesti Crkve, uče drukčije i „modernije“.

Tu ulogu raskršćavanja u velikoj mjeri izvršuju neki udžbenici koji, pod krinkom znanosti, opisuju dastvu neistinu kao istinu, neutemeljeno mišljenje poprečnog znanstvenika kao dokazanu činjenicu, i koji izvrću i izobličuju povijesne istine. A sve to tako, da kod daka ubiju poštovanje do svega što mu je bilo rečeno u ono nekoliko neznatnih satova vjeronauka.

Krčki biskup dr Srebrnić je baš pod tim vidikom pregledao nekoliko srednjoškolskih udžbenika i pokazao njihov bezbožni i protukatolički sadržaj, a isti mah ga pobio s izjavama priznatih učenjaka u posebnoj knjižici „Kuda to vodi...“

Za svakoga koji hoće upoznati duh naših srednjoškolskih udžbenika, koji su daku svakidašnja duševna hrana upravo u doba dozrijevanja, potrebna je ta knjižica, da uvidi kamo današnja škola zapravo vodi naše pokoljenje.

Pisac je pregledao samo nekoliko udžbenika i uzeo iz njih samo najneznatnije i najprotukatoličkije tvrdnje... Takvi udžbenici su, na primjer: Dr Jovan Erdeljanović *Osnovi etnologije*; Đaniilo Vulović: *Opća povijest staroga vijeka* za više razrede srednjih i stručnih škola; dr Vasilj Popović: *Povijest srednjega vijeka* za VI razred srednjih škola i *Povijest novoga vijeka* za srednje i stručne škole; D.J. Lazarević: *Povijest Jugoslavena* za srednje i stručne škole...

O učincima tih udžbenika kaže dr Srebrnić na koncu svoje temeljite rasprave: „Ko prisvoji Vučićeve zablude, zaboravi svaku vjeru u osobnog Boga.“

be zvjestvo. I kad je buknu la revolucija, našla je pripravljen teren na kojem se mogla dalje širiti.«

Sad nam je sve jasno! Komunizmu nije cilj gradnja nego rušenje. Nije mu do toga da društvo obnovi nego da ga izoblič. Makar bilo i sto puta gore nego što je danas, glavno da dodu na površinu oni najgrlatiji vode koji će opet preuzeti uloge današnjih proklinjanih i napadanih kapitalista.

JEST, ALI TO SE NE MOŽE POŠTIĆI, DOK VEĆINA NARODA VJERUJE I ŽIVI ČUDOREDNO, PO VJERI. TREBA NAROD RAZUZ-

DATI I RASTROVATI! Uvjeriti ga kako je grijeh i nečudorede izmišljotina, kako mu je sve slobodno i dozvoljeno.

S tim načelima komunizam zalazi u narod. Mladež opija sladoštrašnim riječima o slobodnoj ljubavi, a odrasle, naročito izrabljivane, oduševljava propovijedima o obećanoj zemlji, u kojoj će carevati savršena pravda, ali i posvemašnja sloboda.

Čovjek je uvijek vjerovao i uvijek su mu u srcu bili upisani neki čudoredni zakoni. I kad ne bi bilo vjere ni čudorednih zakona, čovječanstvo bi postalo ogromno krdo životinja. — A za tim i ide komunizam. Jer kad se čovjek po životinji, lakše će mu poslužiti za ostvarenje njegovih ciljeva. A po-

Ko prihvati evolucionističke priče Erdeljanovićeve, doći će do istog zaključka i neće više priznavati besmrtnost duhovne duše u čovjeku. Ko pristane uz neznanstvene i ničim dokazane tvrdnje, koje postavljaju Vulović, Popović i Suhotin, neće više u Kristu gledati Božjeg Sina i Spasitelja svijeta. Ko prihvati Popovićevo pričanje kako je Krist ustanovio presvetu Euharistiju, odbacuje Krista, Crkvu i Euharistiju...

Ko hoće znati, što se sve u našim udžbenicima trpa pod klobuk znanosti, neka pročita knjižicu dra Srebrnića „Kuda to vodi...“

U tim udžbenicima su nazori koji su veoma srodni i katkada skoro jednaki nazorima komunizma i kulturnog boljševizma.

Komunizam se kod nas progona. A zar nije ludo goniti ga iz države s dekretima i silom, a na drugoj strani njegovu nauku nositi nazad u lijepim koricama? Da ga još nisu pronašli Marx i Lenin, morao bi se začeti tamo gdje mu duševno pripravlja ju teren takvi udžbenici, koje je dr Srebrnić raskrinkao i pobio u svojem udžbeniku“.

Socijalno zrnje

DA LI ZNATE?

Da li znate: da se i među braćom Srbima probudio interes za latinicu? (Živko Jovanović je preštampano s ruskoga knjigu komunističkog programatskog sadržaja). Valaj, ovaj bi još najbolje riješio hrvatsko pitanje!

Da li znate: da je 35 milijunska afera kažnjena sa tamnicom od 1 (jedne) godine dana! (Pod Živković-Jeftićevom strahovladom bilo je koliko hoćeš, batanja i tamnovanja a za sami jedan poklik Hrvatskoj!)

Da li znate: da od 40 multimilionera u Madarskoj — 38 ih je Židova! (Još se tuže naši komunisti na socijalnu nepravdu!)

slije će ga već nekako ukrotiti korbačem, lisičinama i tamnicom.

Ko misli drukčije o komunizmu vara se, kao što je prevaren i ruski mužik, kojemu su sve oteli, da mu dadu: ropstvo i bič.

Ne ocjenjujmo vrijednost predmeta samo po vanjskom izgledu! Nikada se ne zaustavljajmo na površini. Jer će nam se više puta dogoditi: kad malo odčeprčemo zemlju s vrha, naći ćemo pod površinom blato i crve.

Neprijatelj je pred vratima! Odjeven je u zamamno ruho i govori nam slatko kao trgovački putnik kad nam nuda svoje uzorke. Svucimo s njega to sjajno ruho i prepoznaćemo ga! A kad ga pravo upoznamo, obratićemo oči na drugu stranu. Ig.

U IME SLOBODE I DEMOKRACIJE

„Zasjednite sve crkve i samostane, sve uništite!“

(Ukaz crvenog barcelonskog komiteta).

„Istrijebljenje svijeta svećenika je nužno potrebno i bez prestanka se mora nastavljati“ — Komunističke radijske stanice 17 kolovoza 1936.

So Icaridad, Barcelona:

„Vjerski redovi se moraju raspustiti, sve biskupe i kardinale treba poubijati, crkveno se imanje mora zaplijeniti“.

Radio-stanica Moskva:

„Poubijajte sve svećenike!“

PRIZNANJE KOMUNISTIMA

Najbliža država nesretnoj Španiji je Portugal. Portugalska je vlada dobro upoznala razorni rad komunisti. Zato je i zabranila svim državnim činovnicima da budu članovi komunističkih organizacija. Slične oštre naredbe protiv komunizma je izdala i grčka vlada.

AMERICKI MILIJARDERI

U zadnje je vrijeme i Amerikance počelo zanimati pitanje kako se dolazi do milijarda. Počela ih je zanimati prošlost tih bogataša. Matthew Josephson u svojoj knjizi opisuje postanak i razvoj gospodarske moći Gollda, Rockefellera, Morgana, Carnegieja i drugih. Još zanimljivija je knjiga Howdena Smitha: „Ljudi koji vladaju Amerikom“. Iz tih knjiga doznajemo kako se može od običnog čistioca cipela postati milijarder. Tu oni sasvim otvoreno i bezobzirno ističu da su ta gospoda milijarderi obični lopovi. Nagomilali su ogromne sume u svojim džepovima tako da su drugima oteli. Savjest im nije bila baš jako osjetljiva. Na pravednost se nisu obazirali.

Roosevelt je zahtijevao da gospodarstvo ne smije biti sasvim slobodno, nego da i država može kontrolirati dobitak; tada će biti gospodarstvo na korist i najširim slojevima a ne samo pojedincima. Iz toga je jasno zašto su bili bogataši na izborima protiv Roosevelta. Svi glasovi predani za njega su izraz uvrijeđene pravednosti, koja sada zahtijeva da se zatre moć kapitala. Dan predsjedničkih izbora u Americi je vrlo važan baš s toga vidika.

„S GROZOM ČEKAMO ZIMU“

Ove je godine u SSSR bila vrlo slaba žetva. I to ne toliko radi vremenskih neprilika, koliko radi radne metode boljševičkog agrarnog sistema. Milijuni sa strahom očekuju, da će biti glad kao što je bila god. 1932—33. Tada je preko 6 milijuna muževa, žena i djece umrlo od gladi. Ne nadaju se pomoći od židovsko-boljševičke vlade. Vladi je važniji zadatak da izvaža žito u inozemstvo, nego da nahrani gladan puk. Taj strah se najbolje očituje iz onih pisama, koja su izbjegla strogom oku cenzure. Tako u pismu od 14 septembra ove god. piše neki mlinar iz doline Volge:

Podlistak

Iz dnevnika

30—IX 1936

Dani prolaze. Nije nego svanulo a već se sprema noć. Ovih jedanaest dana, što ih proživjeh ostavljen od ljudi, prodoše mi kao jedan.

Mnogi me žale. Znam da im riječi sažaljenja izlaze iz sreća. Ali kađ sam jutros pomislio na život današnjeg sveca, počeo sam ja njih žaliti, a svoju nevolju gledati višim očima, očima duha.

Filozofiju života mnogi ne razumiju. Mnogi misle da je sreća u onome što bi tijelo željelo: u bogatstvu, miru, lijepom društvu... Ja nasuprot mislim da je sreća u onome što Bog hoće, pa makar da to tijelu ni nižem čovjeku ne godi.

Uvjerem sam da je ovako. O tome me uč i primjer onog seljaka koji je govorio da na njegovo polje uvijek kiši kada on hoće. Jer on hoće samo što Bog hoće!

Moliću se sv. Jeronimu neak mi isprosi krepost da se ovoga i unaprijed držim.

11—X 1936

Jutros sam doživio nešto veliko. Rano izjutra podoh u hram Božji.

„Mlinar sam i uprav meljem. Ali nažalost imam vrlo malo mljeti, jer ljetos skoro ništa nismo imali žeti. Sada je još samo krumpir jedina naša nada.“

Pismo od 4 augusta iz Samare: „Žetva je vrlo slaba. Od suše je žito sasvim uvelo i posušilo se. S grozom čekamo zimu... Kako ćemo je preživjeti? Vlada nam obećaje kruha, ali tomu ovdje niko ne vjeruje. Nemamo ni odijela, ni obuće...“

Nedjeljno evanđelje

s poukom

XXV. nedjelja po Duhovima

EVANĐELJE SV. MATEJA 24, 15—35. U ono vrijeme reče Isus učenicima svojim: *Kad ugledate graobu opustošenja, o kojoj govori Daniel prorok, koja će biti u svetom mjestu: koji čita, neka razumije: tada koji budu u Judeji, neka bježe u gore; i koji na krovu, da ne silazi uzeti što iz kuće svoje; i koji bude u polju, da se ne vrati natrag, da uzme haljinu svoju. A jao trudnima, i koje doje, u one dane! Nego se molite Bogu, da bijeg vaš ne bude zimi ni u subotu. Jer će tada biti nevolja velika, kakve nije bilo od postanka svijeta do sad, niti će biti. I da se oni dani ne skrate, ne bi se nitko spasio: ali odabranih radi skratit će se dani oni. Tada ako vam tko reče: Evo ovdje je Krist ili ondje: nemojte vjerovati. Jer će ustati lažni Kristi, i lažni proroci; i pokazat će znamenja velika i čudesa, tako da bi prevarili, ako bi bilo moguće, i odabrane. Eto sam vam kazao unaprijed. Ako vam dakle reku: Evo ga u pustinji, nemojte izlaziti; evo ga u skrovištima, nemojte vjerovati. Jer kao što munja izlazi od istoka i pokazuje se do zapada, tako će biti i dolazak Sina čovječanskoga. Gdje god bude strvina, onamo će se i orlovi kupiti. A odmah po nevolji onih dana sunce će pomrčati, i mjesec neće dati svjetlosti svoje, i zvijezde će s neba pasti, i sile će se nebeske pokrenuti; i tada će se pokazati znak Sina čovječanskoga na nebu: i tada će proplakati sva plemena na zemlji: i vidjet će Sina čovječanskoga, gdje dolazi na oblacima nebeskim sa velikom silom i veličanstvom. I pošlat će Anđele svoje s trubljom, i glasom velikim: i sabrat će odabrane njegove od četiri vjetra, od kraja do kraja nebesa. A od stabla smokve naučite prič: Kad se već njezine grane pomlade i prolistaju znajte, da je blizu ljeto: tako i vi, kad vidite sve ovo, znajte, da je blizu na vratima. Zaista vam kažem: da ovaj naraštaj ne će proći, dok se sve ne zbude. Nebo će i zemlja proći, a riječi moje neće proći.*

POUKA:

Na svršetku smo crkvene godine. A što nam nosi ova zadnja nedjelja crkvene godine? Sv. Crkva živi od vječnosti; zato s vječnoću započinje i s vječnošću dovršava crkvenu godinu. Vječnost će se započeti sudnjim

Jedan čovjek malenog stasa, ali velikog duha sjedio je u ispovijedaonici.

Ja sam kleknuo i pričao mu... Pričao sam mu ono što je njemu bilo, jamačno, dosadno slušati: svoje grijehe. I Božji čovjek je digao ruku a do uha mi dopriješe riječi: ... *deinde ego te absolvo...*

Kako sam tada sretan bio! Duša mi je opet čista! Ali to nije dosta; još je ona prazna; hoću da je ispunim...

I pošao sam k oltaru, a sa posvećene svećenikove desnice sišla je u me bijela, lagana, čestica pšeničnog kruha... O kako sam bio pun, sretan!...

Mislim da ova sv. Pričest ima kod mene izvršiti veliku promjenu. Stvorio sam mnoge lijepe odluke, a molim Mariju da mi ih pomogne izvršavati.

Neki, koji me uvjeravaju da mi žele dobro kao i sebi, kažu da nije pametna moja odluka da živim unutar-njim životom. Jedan mi je rekao: „I sam znaš da nećeš postati svecem, pa ostavi molitvu za stare dane!“

A koji su to „stari dani“? Ko meni može garantirati da ću doživjeti te, po njegovu, „stare dane“? Gdje su bili „stari dani“ mome pokojnome

danom, i zato nam ova zadnja nedjelja crkvene godine govori o svršetku svijeta, o sudnjem danu i početku vječnosti. Ova nedjelja nam stavlja pred oči zadnju istinu našeg vjerovanja: vjerujem u život vječni.

Spasitelj Isus u današnjem evanđelju govori nam o propasti Jeruzalema i hrama, te o svršetku svijeta. Propast hrama i grada Jeruzalema Isus prorije, i to združuje sa Svojim drugim dolaskom na sudnji dan. Strahote propasti Jeruzalema su samo slika koja prikazuje pravo stanje koje će biti na sudnjem danu.

Najvažniji je dio današnjeg evanđelja o svršetku svijeta. Dvema slikama Spasitelj prorije, kako će On znenada doći i kako će se svi oko Njega okupiti. Kao što iznenada za-bljeska munja i preleti preko cijeloga neba, tako će doći i Sin Božji, da sudi svijet. I kao što se po gorama oko poginule životinje brzo skupe gavrani i svi drugi lješinari, tako će se brzo skupiti i svi narodi oko pravednog Suca.

I onda opisuje Spasitelj sudnji dan sa tri prizora: 1. Sunčani će se sustav poremetiti, sunce će pomrčati, mjesec neće dati svoje svjetlosti, zvijezde će s neba pasti i sile će se nebeske pokrenuti. 2. Tada će doći Sin čovječanski na oblacima nebeskim s velikom silom i veličanstvom. Kod svog drugog dolaska na svijet neće doći, kao prvi put, kao Dijete ili Pro-peti, nego kao Kralj i Sudac. Na nebu će se pokazati Isusov znak, znamenje križa. Na taj će znak svi proplakati, neki od sreće a neki od očaja. 3. Konačno će Krist poslati svoje anđele da trubljama probude sve mrtve iz grobova.

I mi ćemo se naći na sudnjem danu. I mi ćemo ugledati Isusov znak na nebu: Križ Isusov. Da li ćemo tada plakati i jaukati, ovisit će o tome, jesmo li na ovomu svijetu Križ Isusov prezirali i mrzili ili ga ljubili i grlili.

Da nam znak Sina Božjega na sudnjem danu ne bude uzrok straha i trepeta nego izvor radosti i veselja, imajmo uvijek, ovdje na zemlji, pred očima taj Križ, ljubimo ga osobito u napastima, u nevoljama i na času smrti.

Križ Isusov će tada biti naše ufanje i naše spasenje.

Komunističko buncanje

Što danas čujemo? — *Mi smo za jednakost i ravnopravnost. Sve neka bude zajeđničko. Svi neka imaju jednaka prava i jednake dužnosti.*

Dakako, ovo na prvi mah zvuči laskavo i kod mnogih pali, prema onoj: obećanje ludom radovanje!

Kad bi se i postigla potpuna jednakost onako kako to sebi zamišljaju privrženici Marksove nauke, bila bi istim časom najveća nepravda i

bratu koji je umro u svojim godinama? A gdje tolikim drugima?

Ja ću slušati svoj mili narod koji veli: moli kao da ćeš sutra umrijeti, a radi kao da ćeš sto godina živjeti!

16—X 1936

Na ulazu sjemeništa vidio sam tri prosjaka. Pošao sam do njih.

Jedan je bio stariji čovjek, a dvojica su bila dječaci od kojih desetak godina.

Prvo pitanje je bilo: odakle su. Rekoše mi da su iz nekog sela kraj Perkovića.

Dalje sam pitao dječaka s desne strane:

- Kako si došao ovamo?
- Pješke.
- A koliko puta ima?
- Ljudi kažu da ima 42 kilometra.
- U koliko sati si došao?
- U kojih šest sati.
- Biće ti bilo umorno.
- Kako umorno; to je meni ki ništa!

Šest sati pješachi dječak od deset godina, a meni teško i četvrt sata! Odakle mu snaga?

— Čuj, dečko, a gdje ti spavaš?

— Onamo gore u jednom ćemeru.

— A jeli ti zima?

— Sada baš nije, ali je bilo pred nekoliko dana.

bezumlje. Nepravda, jer nije pravo ni pošteno da lijenčina i lopov imadu u životu ista prava kao i pošten radiša; da slaba žena i nekako dijete moraju imati jednake dužnosti i obavljati iste poslove koje i muškarac. — Nije onda nikakvo čudo, što se upravo propalce i dangube toliko zanašaju za ovom pogubnom krilaticom Židova Marksa. Mnogima je ideal ništa ne radi. Kao da će zemlja sama od sebe radati u tom „obećanom zemaljskom raju“?!

Komunizam je ujedno i bezumlje, jer je nemoguća praktična provedba njegovog zahtjeva potpune jednakosti. — Ta ni u nebu je nema! To uviđa svaki razuman čovjek. Praktično dokazuje komunistički poredak u Rusiji. Tamo je seljaku i radniku danas gore nego u predratnoj carskoj Rusiji. Na terenu klasne borbe vidimo da su iznijeli pobjedu oni koji su najmanje ili ništa stradali, a to su Židovi, čijem kapitalističkom izrabljivanju služi seljaštvo i radništvo. Danas radništvo, taj povlašteni stalež, mora pod komandom boljševičke vlade dnevno raditi po deset i petnaest sati, a za taj rad dobiva manju plaću od radnika u „fašističkim zemljama“.

Tako je namjesto jednakosti stvorio još veći jaz između bogatstva i siromaštva, gospodara i sluga! Komunističke krilatice mogu da pale samo kod površnih ljudi, koji ne znaju misliti svojom glavom.

Kako znamo, *komunizam nijeće zabacuje privatno vlasništvo i zahtijeva da sva dobra pređu u državne ruke.*

Povijest nas uči: što je naroč kulturniji, to više osjeća potrebu privatnog vlasništva. Jedino privatno vlasništvo potiče čovjeka na ozbiljan ustrajan rad. — U komunističkoj Rusiji sva su dobra oteta i predana državi Naravski, da se tu onda radi po onoj: kao ni sebi ni svome. Sjetv su podbacivale tako, da u Rusiji, koja je nekoć bila žitnica Evrope, da nas narod od gladi umire!

Ista slika u Kataloniji, španjolskoj pokrajini, gdje su komunisti uspjeli sprovesti diktatorsku sovjetsku republiku — na zapadu. — Dopisnik velikog pariškog dnevnika „Le Temps“ (list koji je sklon „pučkoj fronti“) kaže o životu u Kataloniji: „*Od početka rata seljaci puštaju da žito gnjije. To je odgovor na ono, što je učinio šef anarhista Durutti, koji je dao izlijepiti po poljima naredbe: „Privatno vlasništvo je ukinuto.“*

Dalje isti dopisnik govori: „On su (t. j. anarhisti) s početka uspijevali s parolom: „Zemlja pripada onomu ko je obrađuje. Dakle nije se išlo za tim, da se ukine privatno vlasništvo, nego da vlasništvo prede iz jedne ruke u drugu. Danas je sasvim različito revolucionarci proglašuju da je zemlja zajednička i da se pojmov „moj“ i „tvoj“ moraju zaboraviti. Seljaci se tomu opiru i čvrsto drže ona svoj komad zemlje i ne će ga pustiti prije nego ih ubiju. Sada je sezona

Ovaj dječak spava u ćemeru na zemlji a u sobina krevetu!

— Još mi reci, dragi, imaš li ti koga kod kuće?

— Imam roditelje i četvero braće sve mlade od mene.

— A što oni jedu?

— Ako im ja sto donesem iz prošnje onda je Božić, inače traže dobru travu pa se time prehrane.

Hm!... Sedmero ih u kući a i manje im je malo krša i — siromaštvo!

Da je ovo bilo reći kojoj bogatijoj dami koja je u to doba negdje rukom gladila, mjesto djeteta, svoje psetance... i nudila ga mljekom. Jamačno bi bila pobjedonosno zijevnula

19—X 1936

Danas je evo mjesec dana da sam postao beskućnikom. Prošle noći sam usnio san koji vrijedi da se zapiše. Stojim na sredini široke ceste a mnoštvo naroda prolazi kraj mene

S jedne strane prolaze gospoda i finim odijelima, a s druge seljaci, siromašni naši seljaci...

Dalje prolaze s jedne strane kapitalisti kojima u očima čitav pohlepu a s druge prosjaci.

Još ide jedna skupina. Mlade: S jedne strane prolazi polupijana, izmiješana. Kroz viku o slobodi i jednakosti čuju se neke pjesme. To j

sjetve, ali se ne sije. Pokazaće seljaci što znaju!"

Mogli bismo još navesti i druge okolnosti koje zagovaraju privatno vlasništvo, ali dosta o tome. Zdrav razum nam kaže, da je sve ono što čovjek na pošten način steče njegovo privatno vlasništvo, na kojemu on može slobodno raditi i u granicama raspolagati. Prema tome, komunizam, kad hoće da ukine privatno vlasništvo, krije u sebi veliku nepravdu svakom staležu i zvanju, pa tako i seljačkom svijetu, koji ljubomorno čuva baštinu svojih preda.

Obzirom na vjeru i ćudorednost komunizam je najgornja zvijerka, kakvu ne goji nijedna prašuma. U Španjolskoj komunistička rulja, po diktatu židomarksista iz Moskve, u svom podivljalom bijesu ruši crkve i pali samostane, kolje svećenike i oskrvňuje djevice i grobove mrtvih. — Što ktpovi i slike rade? Valjda su i oni kakvi opasni buntovnici?

Na ovo ćemo dati samo jedan odgovor. Ako ima zla u svijetu, to onda nije kriva vjera nego oni koji neće da žive po vjeri! Socijalna krepost — pravednost ujedno je i članak katoličke vjere, koji je Crkva formulirala: grijehom koji vapi osvetu pred licem Božjim, a to je uskrata zaslužene plaće težacima i radnicima. Vjera, dakle, nije „opij“ naroda, nego čvrsta brana proti bezbožnom komunizmu koji stoji u službi kapitalističkih Židova i njima sličnih kršćana.

Komunizam zaslužuje najveću osudu i radi svoga revolucionarnog nastupa. Komunistima je mila „nedužna“ riječ: revolucija, mada pri tom stradaju najviše nedužni.

Za nas je mjerodavno što kaže Pio XI. On je pravnički iznio misao: da nevinu prolivenu krv, ma i jednog čovjeka, zaslužuje pažnju i osudu čitavog svijeta. A što da se istom kaže o bratoubilačkom klanju, gdje se more krvi proljeva?! I to još pod imenom napretka i demokracije?!

Pretpostavimo, da bi se komunisti pomoću klasne borbe riješili svojih protivnika. Ostao bi, kako oni kažu, potlačeni i nezadovoljni „proletarijat“? Zanima nas, kad već ne može da bude jednakosti i pravde — a najmanje u komunistički uređenoj državi, ko će zavladata i postati gospodar? Zar seljaci? Znademo, da je uvijek manji broj gospodara nego slugu. Seljaci, dakle, ne mogu biti gospodar, jer njih ima u svakoj državi u velikoj većini. — Valjda radnici? Onda bi to bila najveća nepravda: da bi manjina zavlada nad većinom. Stvarno danas u Rusiji vladaju Židovi i kapitalisti. A vladaju nasiljem!

Da završimo. Uvidjeli smo neprovedivost i neistinitost komunizma. Mi ipak opetovano naglašujemo, da je današnje društvo bolesno i da se osjeća prijevaka potreba za obnovom društvenog poretka. Našim seljacima

komunistička omladina.

S druge strane prolazi mladež koju predvodi zastava sa bijelim križem. Najprije idu mladići pa djevojke. Stupaju odlučno i gledaju uvis. Čujem pjesmu: „A Križar — gleda — u vis — bez strave...“ Da, to su moja braća Križari, Kristovi borci! Oni se bore da dobiju kruha svi koji su prošli ispred njih, dok u onima s druge strane vide propast čovječanstva...

Da, to je bio san... Ali ja ga shvaćam u višem smislu.

Jutros, kada sam se razabrao, molio sam:

Kriste, primi me među svoje izabrane prijatelje! Hoću da budem Križar ne samo na riječi nego i u srcu, na djelu. — A ako mogu živjeti siromašni naši seljaci i bijedni prosjaci živjeću i ja — beskućnik.

24—X.

Već drugu večer vidim na dnu kućnih stepenica nešto crno. Sinoć sam prošao mimo bez zanimanja, a večeras sam htio da vidim što je to.

Na cementu leži prosjakinja... Bože! U podrpanom odijelu leži na ledenom kamenu!

Gospode! Daj jakosti prosjacima da ne očaju, a onima koji imaju obilje tvojih darova gani srce da dijele potrebnoj braći barem nešto od onoga što primiše od Tvoje dobrote!

J. S.

ma i radnicima treba dati istine, kruha i života koji je dostojan čovjeka. Ali njima ne treba komunističke lažni boljševičkog nasilja i krvološtva!

G. F.

Niži i viši

Ko je kriv previranju na lijevo? Oni viši!

Pod naš pojam „viši“ spadaju svi oni sa sela i grada, iz krugova inteligencije i seoskih gavana-mudrijaša, koji su živjeli i još danas žive u tvrdom uvjerenju da za njih vrijedi jedan moral, a za one „niže“ drugi.

Ti „viši“ su uzročnici zala i bremenata pod kojima pucaju kosti onih nižih.

Ne znaju oni, i neće da znaju, za onu veliku istinu koju je Bog donio i svijetu proklamirao — da smo svi mi braća i jednaki u Bogu. Krist ne zna za kategorije, kaste i klase; stvaraju ih oni kojima je Evandjelje tuđe i nepoznato.

Dvostruki moral ne postoji! Božje i crkvene zapovijedi, naravni i ljudski zakoni su za sve i svakoga. Poštenje je jedno, moral je jedan. Ako vrijedi za niže, to jednako, do zadnjega slova, vrijedi i za one „više“.

Ukrasti na samu ili pred drugima, da te ko vidi ili ne vidi, da si zato osuđen ili niti ne preslušan; krađa se zvala pronevjerjenje ili lupeština, bilo to učinjeno diplomatski, u rukavicama, ili brutalno otimački — sve se to protivi onoj Božjoj „ne ukradi“, i više ili manje je vrijedno prezira. — Svakako je sramotnije i ogavnije, ako to učini onaj komu nikad nije dosta, nego onaj koga nepravda kundači s lijeva i s desna.

Svetost sakramenta ženidbe jednako vrijedi za visoku gospodu i onoga u odrpanoj zagorskoj odjeći, komu je ogrtač prostirka i pokrivka.

Pohadanje crkve i sakramenata veže našu gospodu jednako kao našega seljaka. Tu nema privilegija ni nikakvih iznimaka. Ono su u političkom životu neki pojedinci tako visoko uzdignuti da ih ne može dohvatiti željezna ruka zakona, kao što je to slučaj s nama, običnim stanovnicima zemlje.

Božji zakoni ne znaju za iznimke! Naravni zakoni ne obziru se na rod i položaj!

Šesta zapovijed „ne sagriješ bludno“ veže sve, pa bilo to komu pravo ili krivo. Ona ne zna i neće da zna za sisteme sa jedno ili dvoje djece, kako je to prešlo u običaj kod naše gradske gospode.

Klica zla koje nas pritišće, teškoća vremena koja se svalila na naša krhka rame — jest u emancipaciji od Božjih i crkvenih zapovijedi, od naravnih i ljudskih zakona sa strane onih koji sebe smatraju „višima“, za razliku od ožih, kojima je po njihovom gospodskom, nečovječijem i nekršćanskom raziranju sudeno da budu niži i da robuju njima — naprenoj i vladajućoj klasi, koja s visoka i prezirno gleda na opanak i sve što na nj potsjeća.

Ti i takvi, pojedinci i skupine su grobari čovječanstva i kulture. Ono što čini danas „ulica“, bilo to svijesno ili nesvijesno, u najviše postotaka je samo reakcija na bahato i gospodsko isprisanje onih koji sebe smatraju višima i takvima se pokazuju u svim djelima i nastupima.

Kao što se diže nacionalni ponos jednoga naroda koji se osjeća poniženim, i to kao lava izbruhne na javu, tako reagira i čovjek, onaj niži, kad se u njemu probudi svijest da je predmet izrabljivanja sa strane onih koji ništa više nisu od njega. Ako su u takvim prilikama da su na bolji položaj dospjeli, to su sve drugorazredne stvari koje zato ništa ne mijenjaju. I to, samo po sebi — jer znamo da ne možemo svi biti jednaki, ni istu službu vršiti — ne dovodi do reakcije. Do reakcije dovodi svijest o poniže-

nju koje onaj niži podnosi sa strane višega.

Ako za tebe, koji si u gradu ili na selu, ništa ne znače moralni i ljudski zakoni; ako su tebi mrska zvona i oltari; ako ti svoje nebo ostavljaš vrapcima; ako je tebi, uopće, sve ono što potsjeća na prekograbi život stvar o kojoj se ne vodi računa; ako ti s visoka i sažalno gledaš na onoga komu su sveti Božji i naravni zakoni; ako ti o sebi daješ dojam da si razumna životinja koja, kad umre zauvijek nestane, a dobro prolaziš, i sve s manje truda nego onaj koji brazdi plugom i motikom, zašto da ja, zašto ja, koji sam predmet tvoga izrabljivanja, da ne prodam svoje nebo i rugam se s njime, zašto bih se ja žacao oteti i prevariti kad mi se pruži prilika? Zašto bih ja više poznavao ograde preko kojih se dosad ni usudio nisam preći?... Sve ograde su sredstvo izrabljivanja!...

Viši i niži. — To su pojmovi o kojima se dade na du-go pisati i govoriti.

Junior

Šibenik je dostojno proslavio svog Mučenika

U prošlu nedjelju, 15. ov. mjeseca, bio je najsvetčanije proslavljen blagdan šibenskog mučenika blaženog Nikole Tavelića. Pa i s pravom! Ako se ostali gradovi naše države natječu u širenju njegove slave, zar da Šibenik, u kojem mu se njihala kolijevka, ostane zadnji i najnezahvalniji? — To bi bila neoprostiva nemarnost!

I prije je Šibenik slavio svog Blaženika, ali je taj kult sve više opadao. Dosad bi se slavio u prvu nedjelju rujna, ali skoro nezapaženo. Zato je naš preuzvišeni Biskup htio da se u narodu opet oživi ono staro štovanje i ljubav koja je živjela u srcu vjernog puka sve do zadnjih godina prošlog vijeka.

U tu svrhu Preuzvišeni je zatražio od Svete Kongregacije Obrada, da se promijeni dan svetkovanja bl. Nikole, naime na dan njegove mučeničke smrti dne 14. studenoga. I Sveta Kongregacija je to odobrila. Tako smo ga ove godine, opet nakon toliko godina, svetkovali 14. XI. Nu kako je taj dan bio težatnik, vanjska svečanost se prenijela za nedjelju — 15. ov. mj.

Kao pripravu i pobudu za dostojnu proslavu, preuz. Biskup i apost. administrator uputio je svim župama lijepo pismo, koje se vjernicima imalo pročitati u nedjelju pred svetkovinom. Osim toga je naredio da u svim crkvama obiju biskupija zvona slave tri dana, a na sam blagdan da bude svečana služba Božja s prigodnim govorom.

U našoj katedrali je bila trodnevna, kojoj je svake večeri prisustvovao veliki broj naroda.

U nedjelju bio je glavni dan svečanosti. Oltar i blaženikov kip u katedrali bili su obasuti cvijećem i osvijetljeni vijencem žarulja. U pet sati pjevao se život bl. Nikole (lekcije), a onda je slijedila pjevana župna sv. Misa s propovijedu. Za vrijeme sv. Mise pristupilo je mnogo svijeta na sv. Pričest. Poslije su slijedile tihe sv. Mise svako pola sata. U 11 s. bio je pontifikal preuz. Biskupa. Na koju je zbor bogoslova, pojačan pjevačima „Kola“, izvodio misu od — U svim ostalim gradskim crkvama bile su otlužene svečane službe Božje s prigodnim govorima. Popodne u 5 1/2 s., nakon obavljene devetnice Gospi od Zdravlja, uspeo se na propovijedaonicu presv. prepozit don Rudolf

Pian koji je izrekao misaonu i neobično lijepu propovijed. Prenio nas je u sredovječni život Šibenika, orisao blaženikov život, njegov rad u Bosni i Jeruzalemu i mučeničku smrt. — Slušala ga je prepuna katedrala, kao što se običaje napuniti samo za najveće blagdane.

Iza propovijedi preuz. Biskup je udijelio blagoslov s Presvetim.

Ove godine je, tako, svetkovina našeg blaženog Nikole bila dostojna i lijepa. Daj Bože, da se unaprijed bude svake godine tako slavio i što-vao.

Poslije liturgijskog sastanka

Početkom srpnja održan je u Hvaru I. hrvatski liturgijski sastanak. S pravom je bio zapažen od najšire naše katoličke javnosti. Posijao je sjeme koje će, ako Bog da, donijeti s vremenom obilat rod. Uspjehu je sastanka u prvom redu doprinijelo jedanaest vrlo dobro izrađenih referata od naših ponajboljih prijatelja i poznavaća liturgije. Zato je već na sastanku bila često izražena sveopća želja, da se svi referati tiskaju u posebnom izvještaju o sastanku. Zelji je udovoljeno i knjiga bi se skoro imala da odštampa u nakladi hvarske „Zvijezde Mora“. Osim svih referata, izvještaja o sastanku i rezolucija sadržaje i programatski uvodni govor hvarskog biskupa preuzv. Pušića. Izvještaj će i tehnički biti vrlo lijepo opremljen, na najboljem papiru, s raznim originalnim crtežima Dr. Delalle. U pretplati stoji izvještaj s poštarinom 25 Dinara. Kasnije će zapadati više. Novac se mora poslati NAJDALJE do konca studenoga, i to čekom br. 38. 028 — Biskupska Kurija Hvar (za „Zvijezdu mora“). Ko nade deset pretplatnika i pošalje za njih pretplatu do konca studenoga, jedanaesti primjerak dobiva na dar. Pozivaju se svi prijatelji liturgijske obnove, da što većom i što bržom narudžbom omogućue izdanje ove za naš vjerski život tako važne knjige.

Po državi

NOVOST MEĐU MOLITVENICIMA. Molitvenik za naše prilike i za naše vrijeme. Izvorni hrvatski molitvenik, djelo jednoga svećenika i jednoga laika. Molitvenik za muškarce, radni narod i naročito za seljake. To je „BOŽJI SIJAC“ što su ga složili Dr. Dragutin Hreh i Prof. Petar Gregec, a izdalo ga Društvo sv. Jeronima u Zagrebu (Cijena mu je u crnom platnu samo 10.— dinara).

VINARSKOJ PROMINSOJ ZADRUGI u Oklaju ministarstvo poljoprivrede udijelilo je pripomoć od 25 hiljada dinara.

DOSADASNJA UREDBA O „FENIKSU“, koje važnost ističe sa 28. t. mj., neće se više produžavati i skoro će se donijeti konačno rješenje. Interesi osiguranika pri likvidaciji „Feniksa“ biće zaštićeni u najvećoj mjeri.

DR. STOJADINOVIC O SPORAZUMU S HRVATIMA. Na zboru JRZ. za vardarsku banovinu u Skoplju 15. t. mj. govorio je i predsjednik vlade dr. M. Stojadinović, koji je među ostalim kazao i ovo: „Od svih opozicionih grupa mi ozbiljno računamo samo sa g. dr. Mačekom i sa Hrvatima koje on predstavlja. U pogledu sporazuma sa njim mi nećemo da se takmičimo sa onim našim opozicionarima, koji misle da pomoću g. dr. Mačeka mogu jednom doći na vlast. Pošto totalno i tragično gube povjerenje naroda, niko ih više vaskrsnuti nemože! Mi ćemo sačekati da se malo slegne, njihovim češim putovanjem između Beograda i Zagreba, podignuta prašina. Mirno ćemo sačekati da se sruše sve one nepravde i

Svoj k svome!

Jedina odlikovana tvornica voštanih svijeća
ČULAR GRGO - ŠIBENIK
Diplomirani pčelar i voštarski majstor

Počasna diploma

Ruma 1909.

Sarajevo 1923.

Trgovina finog

vrcanog meda sa

vlastitog pčelinjaka

Počasna diploma i sre-

brena medalja Split 1925

Počasna diploma i

zlatna medalja

Dubrovnik 1926.

Izradba umjetnog saća sa najmodernijim spravama.

Izradba buketa i vijenaca od naravnog i umjetnog cvijeća. — Izradba solidna — Cijene umjerene.

